

Werkconferentie Regio 2050: Werken aan een duurzame toekomst Naar aanleiding van de Rli-verkenning 'De som der delen'

Woensdag, 11 september 2019

12:30 – 17:30 (inclusief netwerkborrel)

Muntgebouw, Leidseweg 90, 3531 BG Utrecht

Programma

12.30 – 13.00 **Inloop en ontvangst**

13.00 – 13.10 **Welkom: dagvoorzitter Ruben Maes**

13.10 – 13.30 **Interview met Rli-raadslid Co Verdaas**

Welke inzichten levert de Rli-verkenning 'De som der delen' op?

13:30 – 13.50 **Lezing Rijksbouwmeester Floris Alkemade**

De duurzame toekomst van Nederland

13.50 – 14.25 **Gesprek met vertegenwoordigers Rijk en regio**

Hoe werk je in de regio aan samenvallende opgaven?

Ingrid Post, plaatsvervangend directeur NOVI

Gertjan Lankhorst, directeur New Energy Coalition

Ed Anker, wethouder gemeente Zwolle

Peter Bertholet, directeur Parkstad Limburg

Bert Boerman, gedeputeerde provincie Overijssel

14.25 – 14.45 **Pauze**

14.45 – 16.10 **Keuze uit 6 workshops over werken aan duurzaamheidsopgaven**

1. Hoe kunnen Rijk en de regio beter samenwerken?

2. Hoe betrek je de samenleving bij opgaven en oplossingen? (SCP)

3. Hoe combineer je duurzaamheidsopgaven met inclusieve groei in de regio? (SER)

4. Hoe werk je gericht aan innovatie en kennisopbouw voor verduurzaming? (RIVM)

5. Hoe maak je gebruik van ontwerpkracht?

6. Oefenen met de toekomst (PBL)

16.10 – 16.35 **Conclusies en sluiting**

16.35 – 16.45 **Uitsmijter**

16.45 – 17.30 **Netwerkborrel**

Workshops

1. Hoe kunnen Rijk en de regio beter samenwerken?

Geleid door organisatieadviseur Jan Herman de Baas

De aanpak van duurzaamheidsopgaven gaat dwars door bestuurlijke schaalniveaus heen. Hoewel de uitvoering van opgaven veelal plaatsvindt op regionaal niveau hebben regio's het Rijk nodig voor een succesvolle realisatie. In de praktijk verloopt de samenwerking tussen Rijk en regio echter niet probleemloos. De regio wil bijdragen aan de nationale doelen, maar wel in samenhang met de eigen opgaven en heeft behoefte aan maatwerk. Het Rijk heeft zich in de afgelopen jaren beleidsmatig teruggetrokken uit de regio en heeft geen zicht meer op de wijze waarop opgaven samenvallen in de regio. Hoe kunnen Rijk en regio als gelijkwaardige partners samenwerken aan de duurzaamheidsopgaven?

2. Hoe betrek je de burger bij opgaven en oplossingen?

Geleid door Christine Carabain van het Sociaal en Cultureel Planbureau

De verduurzaming van Nederland is niet alleen een bestuurlijke of technische opgave, het vereist ook een grote inzet van de burger. De Nederlander zelf moet verduurzamen. Gelukkig is een groot deel van de Nederlanders burgers, bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties bereid zich hiervoor in te zetten. Hoe kan je inspelen op initiatieven uit de samenleving? Hoe betrek je de burger bij de duurzaamheidsopgaven? Hoe ga je om met weerstand?

3. Hoe combineer je duurzaamheidsopgaven met inclusieve groei in de regio?

Geleid door Henri de Groot, hoogleraar regionaal economische dynamiek aan de VU en kroonlid SER

Duurzaamheidsopgaven worden vaak gezien als een bedreiging voor regio's omdat ze beslag leggen op schaarse financiële middelen. Maar er ontstaan steeds meer initiatieven die ook de economische kansen zien en pakken. Verduurzamen kan geld en banen opleveren. Bovendien kan de aanpak van duurzaamheidsopgaven ook een impuls geven andere 'eigen' regionale opgaven rondom bijvoorbeeld scholing of woningbouw. Hoe koppel je duurzaamheidsopgaven aan die regio-specifieke opgaven? Hoe verdeel je de baten en lasten van de verduurzaming in een regio? Hoe ga je om met mogelijke afruilen tussen groei, inclusiviteit en duurzaamheid? En hoe kunnen we duurzaamheidsopgaven combineren om te voorkomen dat op lokaal niveau keuzes gemaakt worden voor het een of het ander omwille van geld, capaciteit, of ruimtegebrek?

4. Hoe werk je gericht aan innovatie en kennisopbouw voor verduurzaming?

Geleid door Petra Loeff, Programmamanager bij het RIVM

We hebben nog niet alle oplossingen voor de verduurzaming van Nederland in beeld. Er moet nog veel kennis ontwikkeld worden en zijn nog vele innovaties nodig. Een sterk regionaal kennis- en innovatiesysteem is daarbij onmisbaar. Hoe ziet een gezond kennis- en innovatiesysteem er uit? Hoe haal je kennis op uit de praktijk? Hoe deel je kennis in en tussen regio's? Daarnaast is er voor de uitvoering een grote hoeveelheid arbeidskrachten nodig met specifieke kennis en kunde. Waar haal je als regio deze mensen vandaan? Hoe kan je in het onderwijs anticiperen op deze nieuwe behoefte van de arbeidsmarkt?

5. Hoe maak je gebruik van ontwerpkracht?

Geleid door Joost Schrijnen, emeritus-hoogleraar stedenbouw aan de TU Delft

Het is nu nog lastig voor te stellen hoe een duurzaam Nederland er uit zal zien over 30 jaar. Ontwerpend onderzoek kan helpen om de impact van de opgaven en de samenhang ertussen letterlijk en figuurlijk in beeld brengen. Een ontwerp werkt inspirerend en laat vanuit de praktijk zien wat er zoal nodig is om transitieopgaven in samenhang te realiseren. Hoe kan je ontwerpkracht effectief inzetten bij visievorming, beleidsontwikkeling en uitvoering?

6. Oefenen met de toekomst

Geleid door Daniëlle Snellen, Planbureau voor de Leefomgeving

Door uiteenlopende ontwikkelingen, zoals de energietransitie, technologische innovaties en maatschappelijke veranderingen, is er sprake van diepgaande onzekerheid over de toekomst. Toch wordt van bestuur en beleid verwacht dat ze zijn voorbereid op toekomstige vraagstukken. Om beter op deze vraagstukken te kunnen anticiperen heeft het Planbureau voor de Leefomgeving vier toekomstscenario's ontwikkeld. In deze ontwerp sessie wordt verkend hoe je vanuit deze verschillende scenario's om kan gaan met samenhang tussen opgaven. Welke kansen en conflicten levert dat op?